

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Urtos/7/2022
Identifikačné číslo spisu: 7022200490
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Zeleňaková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:7022200490.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martiny Zeleňakovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Dušana Krč - Šeberu, v trestnej veci odsúdeného G. Q., v konaní o podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vykonávaného na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 6. júna 2019, sp. zn. 4Ntc/37/2018 o uznaní a výkone rozsudku Korunného súdu v Birminghame z 5. apríla 2017, sp. zn. T20167756, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 25. januára 2023, o sťažnosti odsúdeného G. Q. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 23. novembra 2022, sp. zn. 8Ntc/16/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného G. Q. z a m i e t a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozhodol tak, že podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii, § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona zamietol návrh odsúdeného G. Q., narodeného XX. N. XXXX v F., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, na podmienéčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 6. júna 2019, sp. zn. 4Ntc/37/2018, ktorým bol uznaný rozsudok Korunného súdu v Birminghame z 5. apríla 2017, sp. zn. T20167756.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený G. Q. (ďalej tiež „odsúdený“ alebo „sťažovateľ“) v zákonom stanovenej lehote, priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí, riadne a včas sťažnosť, ktorú neskôr osobitnými podaniami sám, ale aj prostredníctvom svojho obhajcu, odôvodnil.

V podaní doručenom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 29. decembra 2022 namietal arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia vyjadriac názor, že vychádza z nedostatočne zisteného stavu veci, zo záverov nemajúcich podklad v spise s tým, že niektoré závery boli skreslené. Namietal ďalej, že okrem súdom prvého stupňa tvrdenej absencie kritického postoja k spáchanej trestnej činnosti, neexistuje iný argument podporujúci jeho nepolepšenie sa. Vyjadril názor, že záver o nepolepšení sa nie je možné vyvodit' ani z

hodnotenia ústavu, preto ide o zjavnú svojvôľu krajského súdu, keďže z odôvodnenia jeho rozhodnutia nie je zrejmé, ako sa dopracoval k záveru o jeho nekritickej postoji k spáchanej trestnej činnosti s tým, že odkaz na hodnotenie ústavu nepovažoval za postačujúci, pretože ani samotný ústav nič konkrétne k jeho nekritickejmu postoju neuviedol. Z uvedeného je potom, podľa názoru odsúdeného zrejmé, že súd prvého stupňa tieto závery iba mechanicky prebral, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia, pritom sťažovateľ uzavrel dohodu, ku skutku sa priznal a oľutoval ho, z čoho možno, podľa jeho názoru, vyvodzovať jeho kritický postoj k danej trestnej činnosti. Tvrdil, že ústav postupoval pri vypracovávaní hodnotenia na jeho osobu tendenčne s účelom prejudikovať rozhodnutie krajského súdu, na čo súd prvého stupňa pristúpil. Bez významu nepovažoval ani skutočnosť, že hoci odsúdený musí svojím podpisom potvrdiť oboznámenie sa s programom zaobchádzania, každoročné vyhodnotenie plánu zaobchádzania sa už nepodpisuje, a preto tento postup môže byť zo strany ústavu zneužitý, pričom odsúdený nemá možnosť sa proti záverom takého rozhodnutia brániť. Súdu prvého stupňa ďalej vytýkal nezaobrábanie sa skutočnosťou, že program zaobchádzania plnil, o čom svedčí jeho nepotrebanie a skutočnosť, že krajský súd paušálne vylúčil možnosť jeho podmieneného prepustenia iba z dôvodu jeho trestnej minulosti, diskriminoval ho na základe rodinného stavu a resocializačnú prognózu určil bez akéhokoľvek dokazovania, iba na základe hodnotenia ústavu. Vyjadril názor, že možnosť podmieneného prepustenia pri splnení zákonných podmienok musí byť dostupná pre všetkých odsúdených, pričom súd prvého stupňa zjavne rezignoval na požiadavku riadneho odôvodnenia rozhodnutia a dostatočného zistenia skutkového stavu, a to aj v súvislosti so zistením prognózy rizika sociálneho zlyhania. Namietal ďalej, že jeho obhajca požiadala krajský súd, aby v rámci dokazovania vyžiadala od ústavu hodnotiaci dotazník a oboznámil sa s ním, no súd prvého stupňa takejto požiadavke nevyhovel a namietal taktiež, že verejné zasadnutie prebehlo formou telemostu, v čom videl porušenie jeho práva na obhajobu, keďže nemal možnosť oboznámiť sa s taktikou obhajoby a porady s obhajcom. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na opätovné prejednanie s tým, aby odsúdeného prepustil na slobodu.

V ďalšom podaní doručenom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 3. januára 2023, vyjadril odsúdený presvedčenie, že krajský súd v jeho veci postupoval neštandardne, čím maril jeho právo na spravodlivé súdne konanie. Konštatoval, že jeho právo na obhajobu bolo, podľa jeho názoru zmarené, keďže verejné zasadnutie nariadené na 23. novembra 2022 bolo vykonané za jeho účasti prostredníctvom telemostu, hoci on očakával osobnú účasť a poradu s advokátom z Košíc, ku ktorej nedošlo. V tejto súvislosti ešte namietal, že krajský súd urýchlene zaslal spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, pričom nepočkal na jeho písomné odôvodnenie sťažnosti a dokonca mu nezaslal ani fotokópiu spisu, o ktorú žiadal ešte skôr. Krajský súd takýmto postupom, podľa jeho názoru vedome porušuje jeho práva.

V písomných dôvodoch sťažnosti, prostredníctvom svojho obhajcu, vyjadril názor, že rozhodnutie ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o podmienené prepustenie, nie je spravodlivé a zákonné. Nesúhlasil s tým, ako si krajský súd osvojil závery hodnotenia jeho osoby poskytnuté ústavom na výkon trestu, keďže z neho plynie, že na jednej strane program zaobchádzania plní na požadovanej úrovni s tým, že body edukácie a vzťahy s vonkajším prostredím plní čiastočne z dôvodu nekritickejho postoja k trestnej činnosti a sporadického kontaktu s rodinou a na druhej strane je jeho resocializačná prognóza nepriaznivá, a to na základe vysokého rizika recidívy trestnej činnosti, a preto odsúdený čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie a jeho podmienené prepustenie neodporúča. Podľa názoru odsúdeného ostalo úplne nepovšimnuté jeho kladné hodnotenie správania sa, pracovnej činnosti, plnenia si povinností, správania sa k nadriadeným, trojnásobné disciplinárne odmenenie s tým, že vôbec nebol potrestaný. Ďalej argumentoval tým, že do spisu doložil potvrdenie od lekára o jeho zdravotnom stave, ktorý spolu s jeho postom k trestnej činnosti, za ktorú vykonáva trest, nasvedčuje určitým jeho psychickým problémom, ktoré má a ktoré by podľa jeho názoru mali byť došetrené stanoviskom ústavného psychológa, prípadne pribratím znalca z odboru psychológie, ktorý by vedel zaujať postoj k jeho negatívne stanovisku týkajúceho sa jeho trestnej činnosti, čím by sa dalo odborne zistiť, prečo „sa pasuje“ do role obeť v predmetnej veci. V závere vyjadril presvedčenie, že iba po doplnení dokazovania by sa krajský súd vedel zákonne a spravodlivo vysporiadať tak s hodnotením ústavu, ako aj s inými dôkazmi a spravodlivo rozhodnúť, preto napadnuté rozhodnutie považoval za arbitrárne. S poukazom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté

rozhodnutie podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil a súdu prvého stupňa uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal odsúdený sťažnosť, ako i konanie tomuto výroku napadnutého uznesenia predchádzajúce a dospel k záveru, že podaná sťažnosť nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 415 ods. 1, veta prvá, Trestného poriadku o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva, záujmového združenia občanov alebo na návrh odsúdeného na verejnom zasadnutí.

Súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmienčného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (§ 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov).

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený nemá automatický nárok. K jeho podmienčnému prepusteniu môže súd pristúpiť len, ak vykonané dokazovanie vedie k spoľahlivému záveru, že u odsúdeného boli splnené zákonom stanovené podmienky, a to tak formálneho, ako aj materiálneho charakteru. Formálnou podmienkou podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je vykonanie zákonom stanovenej časti uloženého trestu. Materiálnymi podmienkami je potrebné rozumieť v prvom rade preukázanie polepšenia odsúdeného a v druhom rade preukázanie skutočnosti, že je možné od odsúdeného dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Z predloženého spisu je zrejmé, že odsúdený v prejednávanej veci vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov a 6 mesiacov 1 týždeň (3112 dní), uložený mu rozsudkom Korunného súdu v Birminghame z 5. apríla 2017, sp. zn. T20167756, ktorý bol uznaný rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 6. júna 2019, sp. zn. 4Ntc/37/2018. Na výkon trestu odňatia slobody bol odsúdený podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Krajský súd v Košiciach uznesením z 1. júla 2020, sp. zn. 4Ntc/16/2020 preradil odsúdeného z ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Vo vzťahu k formálnym podmienkam podmienčného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody ohľadom uznaného trestu je nutné uviesť, že z hľadiska posúdenia dotknutého trestného činu ako prečinu, zločinu alebo obzvlášť závažného zločinu vo vzťahu k podmienke výkonu určitej časti trestu pri podmienčnom prepustení (§ 66, § 67 Trestného zákona) je rozhodujúca právna kvalifikácia podľa cudzieho rozhodnutia (a týmto rozhodnutím kvalifikačne použitého zákona iného štátu), ktoré bolo uznané príslušným súdom Slovenskej republiky, a to z hľadiska kritérií uvedených v § 10 a v § 11 Trestného zákona (forma zavinenia a trestná sadzba trestu odňatia slobody). [Publikované rozhodnutie č. 13 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej

len „Zbierka“) č. 2/2016].

Používajúc vyššie uvedené kritériá je potrebné trestné činy, zo spáchania ktorých bol odsúdený uznaný vinným, posúdiť v bode 1. ako zločin, v bode 2. taktiež ako zločin, v bode 3. ako prečin. Konanie odsúdeného bolo totiž uznaným rozhodnutím právne posúdené ako trestné činy: 1. znásilnenia v rozpore s ustanoveniami §1(1) Zákona o sexuálnych trestných činoch roku 2003, 2. vlámania podľa § 9 Zákona o krádeži z roku 1968, 3. porušenia kaučného prepustenia trestného podľa § 6 Zákona o prepúšťaní na kauciu z roku 1976, teda ako úmyselné trestné činy, za ktoré je možné uložiť, pokiaľ ide o znásilnenie trest odňatia slobody až na doživotie, o vlámanie trest odňatia slobody na 14 rokov a pokiaľ ide o porušenie kaučného prepustenia na 12 mesiacov (o dolnej hranici britská právna úprava, ako to vyplýva z predložených listín, neuvažuje).

To potom znamená, že v prejednávanej veci sa pre naplnenie formálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody vyžaduje výkon dvoch tretín, teda 5 rokov, 8 mesiacov a 4 dni. Túto formálnu podmienku pre podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený splnil ku dňu 12. mája 2022, keďže výkon trestu so započítaním väzby nastúpil 8. septembra 2016.

Vo vzťahu k posúdeniu splnenia materiálnych podmienok podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody súd skúma, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda či prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho musí zväziť aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností vo výkone trestu odňatia slobody.

Polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa navonok prejavuje v jeho správaní. Dobré správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody však samé osebe automaticky neznamená, že sa polepšil, pretože môže byť aj len prejavom jeho vonkajšej adaptácie na prostredie väznice, nie náznak skutočných zmien jeho osobnosti (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom R 37/1973).

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností jeho predchádzajúceho života, vrátane jeho skorších odsúdení (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom R 5/2017).

Z ustálenej súdnej praxe teda vyplýva, že len dobré správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody samé osebe ešte nemusí byť prejavom, že sa polepšil, pretože môže ísť len o prispôsobenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, prípadne o účelové konanie motivované výlučne snahou byť podmiennečne prepustený, ktoré po odpadnutí motivácie dobrého správania nedáva záruku, že odsúdený povedie riadny život. K splneniu materiálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody teda dôjde až vtedy, keď vykonané dokazovanie predstavuje spoľahlivý podklad pre záver, že sa vo výkone trestu odňatia slobody dobre správa, pretože si uvedomuje nesprávnosť svojho doterajšieho konania spočívajúceho v páchaní trestnej činnosti, je odhodlaný viacej takto nekonať, došlo uňho k zmene škodlivých návykov a nevhodných charakterových vlastností, ktoré viedli k páchaniu trestnej činnosti. Len pasívne prispôsobenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody pre podmiennečné prepustenie z výkonu takéhoto trestu zjavne nestačí.

Na tomto mieste si je nutné ešte uvedomiť, že trest, z výkonu ktorého chce byť odsúdený podmiennečne prepustený, mu bol uložený právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, ktorý nie je možné v rámci konania o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody preskúmať, meniť ani rušiť, a to ani z pohľadu, či uložený trest je primeraný, zákonný, správny, pretože by tým dochádzalo k neprípustnej zmene právoplatných rozhodnutí mimo rámca mimoriadnych opravných prostriedkov. Vyššie označený britský súd, ktorý odsúdenému dotknutý trest uložil, dospel k záveru, že na jeho nápravu a ochranu spoločnosti pred páchaním trestnej činnosti z jeho strany je potrebný práve trest vo

výmere 8 rokov, 6 mesiacov a 1 týždeň, pričom slovenské súdy v rámci rozhodovania o podmienечnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody nie sú oprávnené tento záver preskúmať a v dôsledku toho ani uložený trest meniť.

Dobrodienie zákona v podobe možnosti podmienечného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je preto viazané na pomerne prísne vyššie uvedené formálne a materiálne podmienky a len v prípade spoľahlivého zistenia, preukázania ich splnenia môže (nemusí) byť odsúdený podmienечne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, inak celý trest vykoná. Je preto vecou odsúdeného, aby si svojím správaním a plnením si svojich povinností vo výkone trestu odňatia slobody, teda svojím aktívnym prístupom vytvoril podmienky pre svoje podmienечné prepustenie.

Z predloženého spisu, a to najmä odpisu registra trestov je zrejmé, že odsúdený sa v minulosti opakovane dopúšťal trestnej činnosti (15-krát), a to aj trestnej činnosti v zásade rovnakej (majetkovej trestnej činnosti). V osobe odsúdeného ide teda o recidivistu. Odsúdený sa dopúšťal páchania trestnej činnosti už ako mladistvý.

Z hodnotenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom plynie, že odsúdený bol do výkonu trestu dodaný z cudziny 15. októbra 2019 do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Bratislava, kde vykonával trest v strednom stupni stráženia, jeho správanie a vystupovanie bolo na požadovanej úrovni, následne 5. novembra 2019 bol premiestnený na ďalší výkon trestu do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce, kde jeho správanie a vystupovanie bolo taktiež na požadovanej úrovni, pokyny a nariadenia plnil, vo vzťahu k ostatným odsúdeným bol nekonfliktný, zásady osobnej, ako aj kolektívnej hygieny dodržiaval, v osobných veciach si udržiaval čistotu a poriadok, osobné voľno využíval najmä sledovaním televízie a počúvaním rozhlasu, fond ústavnej knižnice nevyužíval, pracovne bol zaradený na dvoch pracoviskách s dozorom a dohľadom v ústave, kde bola jeho pracovná disciplína hodnotená kladne s tým, že za plnenie pracovných povinností bol jedenkrát disciplinárne odmenený formou finančnej odmeny, pričom sa taktiež zapájal do činností súvisiacich so všeobecným rozvojom osobnosti odsúdeného, kontakt udržiaval so sestrou prostredníctvom korešpondencie, následne 1. júla 2020 bol odsúdenému rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach zmenený spôsob výkonu trestu preradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Z vyššie uvedenej správy ďalej plynie, že v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom (ďalej tiež „ústav“) vykonáva trest od 14. júla 2020, pričom adaptácia na podmienky výkonu trestu prebehla bez problémov, jeho správanie a vystupovanie je na požadovanej úrovni, svoje požiadavky predkladá legitímnym spôsobom, v dodržiavaní interných predpisov a noriem neboli zaznamenané porušenia, svoje osobné veci si udržiava v primeranom poriadku a čistote, zásady osobnej a kolektívnej hygieny dodržiava, v kolektíve odsúdených sa do konfliktov a sporov nedostáva. Ústav vo svojej správe ďalej konštatoval, že postoj odsúdeného k páchanej trestnej činnosti je nekritický, čo je zrejmé z pedagogickej dokumentácie, vinu si nepriznáva a stavia sa do pozície obete, vo svojom voľnom čase sa venuje sledovaniu televízneho vysielania, počúvaniu rozhlasu a hraniu spoločenských hier na izbe, do podujatí organizovaných v rámci kultúrno-osvetovej činnosti sa zapája formou kvízov a športových súťaží, svoj všeobecný rozhľad sa snaží rozvíjať prostredníctvom čítania literatúry zapožičanej z knižničného fondu ústavnej knižnice, je pracovne zaradený na pracovisku s dohľadom v ústave s tým, že po počiatočných vzťahových problémoch si pracovnú technológiu postupne osvojil, pracovné povinnosti si plní, nedovolenej činnosti sa nedopúšťa, pričom za príkladné plnenie pracovných povinností bol dvakrát disciplinárne odmenený formou pochvaly. Vo svojej vyššie uvedenej správe ústav ešte uviedol, že do činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného zameraných na udržiavanie čistoty a poriadku v priestoroch sektora sa zapája, kontakt z výkonu trestu sa pokúšal nadviazať so súrodencami, ktorí žijú v zahraničí, avšak po neúspešných pokusoch jeho iniciatíva opadla, formou korešpondencie udržiava kontakt so synovcom, nevlastnou dcérou a nevlastným synom, s ktorým taktiež telefonuje. Ústav zdôraznil, že počas doterajšieho výkonu trestu bol odsúdený trikrát disciplinárne odmenený, disciplinárne potrestaný nebol s tým, že jeho program zaobchádzania je zameraný na dôsledné plnenie povinností vyplývajúcich z interných predpisov, zaujatie kritického postoja k trestnej činnosti, zmysluplné využívanie voľného času, získanie a udržiavanie pracovných návykov, zapájanie sa do činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného, udržiavanie kontaktu s primárnou rodinou,

pričom tento program (zaobchádzania) odsúdený plní na požadovanej úrovni v bodoch aktivity vo voľnom čase a zaradovanie do práce, avšak body edukácia a vzťahy s vonkajším prostredím plní čiastočne z dôvodu nekritického postoja k trestnej činnosti a sporadického kontaktu s rodinou. Na tomto podklade hodnotil ústav resocializačnú prognózu odsúdeného po prepustení z výkonu trestu ako nepriaznivú na základe vysokého rizika recidívy trestnej činnosti a konštatoval, že menovaný čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie s tým, že podmienené prepustenie neodporúča.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že aj keď odsúdený disponuje dobrou pracovnou morálkou (pod dohľadom), keďže od jeho dodania do výkonu trestu z cudziny na územie Slovenskej republiky 15. októbra 2019 bol 3-krát disciplinárne odmenený za plnenie pracovných úloh s tým, že disciplinárne potrestaný nebol, jeho relatívne dobré hodnotenie správania sa v podmienkach výkonu trestu je nutné hodnotiť len ako prispôsobenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, nie však ako preukázanie polepšenia.

Vychádzajúc najmä z odpisu registra trestov, v ktorom má odsúdený 15 záznamov, z čoho je zrejmé, že v 15 prípadoch sa trestného činu už dopustil, pretože aj keď jedno jeho predchádzajúce odsúdenie bolo zahladené (amnestiou), z hľadiska hodnotenia jeho osoby sa fikcia neodsúdenia na skutočnosť, že aj v tomto prípade sa trestného činu dopustil, nevzťahuje, pri posudzovaní predpokladu, že odsúdený bude viesť na slobode riadny život, je v prvom rade potrebné zohľadniť jeho bohatú vyššie naznačenú trestnú minulosť, čo naznačuje jeho ľahostajný prístup k dodržiavaniu všeobecne záväzných a všeobecne akceptovaných pravidiel správania. Navyše odsúdený už bol v minulosti podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody (vo veciach Okresného súdu Trebišov sp. zn. 1T/198/1990 a sp. zn. 3T/138/2001), teda už mal možnosť preukázať, že naňho nie je potrebné pôsobiť celým trestom odňatia slobody, pretože po výkone jeho časti je schopný sa polepšiť do takej miery, že v budúcnosti už trestnú činnosť páchať nebude, no túto možnosť nevyužil, naopak v oboch prípadoch po podmienenom prepustení odsúdeného na slobodu, musel byť uňho (pre opätovné spáchanie trestnej činnosti) nariadený výkon zvyšku trestu. Dokonca vo veci Okresného súdu Trebišov sp. zn. 3T/419/2000 bol odsúdenému pôvodne výkon trestu odňatia slobody podmienené odložený (už tu mal možnosť preukázať, že nepodmienený výkon trestu uňho nie je potrebný), avšak následne bolo nevyhnutné rozhodnúť, že tento trest sa vykoná, keďže odsúdený sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil, napriek tomu bol z nariadeného výkonu trestu podmienené prepustený, teda opätovne mu bola daná šanca preukázať, že nie je potrebné naňho pôsobiť celým trestom odňatia slobody, avšak ani túto šancu nevyužil a opätovne mu bol nariadený výkon zvyšku trestu odňatia slobody. Niet preto dôvodu veriť, že práve teraz sa odsúdený už výkonom časti trestu polepšil, a to viac než v predchádzajúcich prípadoch, a že teraz už skutočne ďalšiu trestnú činnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody páchať nebude. Odsúdenému bola opakovane dávaná možnosť preukázať jeho odhodlanie viesť riadny život a trestnú činnosť ďalej nepáchať, ani v jednom prípade však takúto možnosť nevyužil a riadny život nevedol, vždy v skúšobnej dobe jeho podmieneného prepustenia musel byť nariadený výkon zvyšku trestu odňatia slobody. Z uvedeného je zjavné, že páchanie trestnej činnosti u odsúdeného nie je možné považovať iba za jednorazové (ojedinelé) vybočenie z inak riadneho spôsobu života, ale naopak uňho ide o neoddeliteľnú súčasť života, pritom odsúdený, ako to plynie z vyššie uvedenej správy ústavu, má nekritický postoj k spáchanej trestnej činnosti, stavia sa do role obeť s tým, že aj ústav hodnotí riziko recidívy trestnej činnosti u odsúdeného ako vysoké a resocializačnú prognózu ako nepriaznivú, jeho podmienené prepustenie neodporúča.

Program zaobchádzania hodnotí ústav jednoznačne zrozumiteľne v tom smere, že aj keď v určitých oblastiach tento program odsúdený riadne plní, pokiaľ ide o zaujatie kritického postoja k jeho trestnej činnosti, tam tento program na požadovanej úrovni neplní.

Pokiaľ odsúdený namietal porušenie jeho práva na obhajobu z dôvodu, že verejné zasadnutie sa konalo prostredníctvom videokonferencie, v dôsledku čoho nemal možnosť stretnúť sa a radíť s obhajcom bez tretích osôb, ani sa oboznámiť s taktikou obhajoby, k tomu je potrebné uviesť, že termín verejného zasadnutia bol odsúdenému, ako aj jeho obhajcovi oznámený ďaleko viac ako 5 pracovných dní pred

jeho konaním (takmer mesiac), sťažovateľ a jeho obhajca tak mali dostatok času na prípravu na verejné zasadnutie, vrátane osobného stretnutia, porady a prípravy taktiky obhajoby, navyše nič nebránilo odsúdenému, aby aj na začiatku verejného zasadnutia o poradu s obhajcom požiadal, no ako je to zrejmé zo zápisnice o tomto úkone, neurobil tak. K porušeniu práva na obhajobu postupom krajského súdu tak nedošlo.

Ako to plynie z vyššie citovaných ustanovení, zdravotný stav odsúdeného nie je okolnosťou, ktorá by mala vplyv na posúdenie formálnych alebo materiálnych podmienok podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody. Z lekárskejších správ predložených odsúdeným (respektíve jeho obhajcom) nijakým spôsobom už pri laickom pohľade neplynie, že by jeho zdravotný stav mal mať vplyv na jeho schopnosť zaujať kritický postoj k ním páchanej trestnej činnosti (nejde o konštatovanie psychiatrickej diagnózy, snáď len ktorá by mohla mať na nejaký význam pri posudzovaní tejto otázky, ale o konštatovanie metabolickej poruchy a srdcovocievnej choroby, ktoré len ťažko, pre vecný nesúvis, možno spájať s jeho neschopnosťou kritického postoja k trestnej činnosti). Navyše nie je úlohou súdu pri rozhodovaní o návrhu odsúdeného na jeho podmienené prepustenie riešiť dôvody jeho ne/schopnosti zaujať kritický postoj k ním páchanej trestnej činnosti, ale „len“ posúdiť, či je reálny predpoklad, že odsúdený v prípade prepustenia povedie riadny život. Ak sa zistí, že odsúdený nemá kritický postoj k ním páchanej trestnej činnosti, nemožno zároveň dospieť k bezpečnému záveru, že v prípade prepustenia z výkonu trestu, teda mimo kontrolovaného prostredia povedie riadny život, teda že sa už nebude trestnej činnosti dopúšťať, pritom je nepodstatné, z akého dôvodu kritický postoj k trestnej činnosti nezaujal. Odsúdený má v podmienkach ústavu na výkon trestu k dispozícii pedagóga, psychológa, lekára, prípadne aj psychiatra, je teda len na ňom, aby pokračoval v programe zaobchádzania aj pokiaľ ide o zaujatie kritického postoja k ním páchanej trestnej činnosti tak, aby si vytvoril podmienky pre jeho podmienené prepustenie.

Podľa ustálenej súdnej praxe pre záver o postoji odsúdeného k ním páchanej trestnej činnosti postačuje podklad spočívajúci v správe ústavu, vychádzajúci z práce pedagóga s odsúdeným (tento záver plynie z pedagogickej dokumentácie) v rámci programu zaobchádzania, pritom nič, okrem tvrdenia odsúdeného, nenasvedčuje tomu, že by tento záver ústavu nebol v prejednávanej veci pravdivý, ale naopak odsúdeného poškodzujúci. Nič nenasvedčuje tomu, že by ktokoľvek z ústavu mal akýkoľvek dôvod chcieť odsúdenému uškodiť, naopak početnosť predchádzajúcich odsúdení, neschopnosť poučiť sa z predchádzajúcich trestov, neschopnosť využiť množstvo šancí preukázať polepšenie, zjavne nasvedčujú pravdivosti záveru o nekritickom postoji odsúdeného k jeho trestnej činnosti. Napokon odsúdený ani na verejnom zasadnutí konanom o jeho návrhu na podmienené prepustenie svoj kritický postoj k trestnej činnosti ani len nedeclaroval (len samotná skutočnosť, že uzavrel dohodu, o jeho kritickom postoji a úprimnej ľútosti nesvedčí, keďže s uzavretím dohody je spravidla spojená výhoda v smere výhodnejšieho trestu).

Je preto potrebné už len zopakovať, že relatívne dobré správanie sa odsúdeného v ústave na výkon trestu, jeho dobré pracovné výkony, sú znakom jeho prispôsobenia sa podmienkam výkonu trestu, nie prejavom polepšenia, pričom v jeho prípade, s ohľadom na vyššie uvedené, niet reálnej záruky, že v prípade opustenia kontrolovaného prostredia (teda prepustenia z výkonu trestu) povedie riadny život.

Najvyšší súd dospel teda k záveru, že odsúdený G. Q. materiálne podmienky podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nespĺňa, a preto ho nie je možné z výkonu trestu, ktorý aktuálne vykonáva, podmienené prepustiť.

Preto senát najvyššieho súdu jednomyselne rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia, teda sťažnosť odsúdeného postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.